

.Sygn. akt IV CZ 143/10

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka

(przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa G. Z. i W. Z.

przeciwko Gminie O.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 kwietnia 2011 r.,

zażalenia strony pozwanej

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie trzecim wyroku

Sądu Okręgowego w O.

z dnia 24 września 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego

Uzasadnienie

W. Z. i G. Z. wnieśli sprzeciw od orzeczenia Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 8 maja 2008 r., w którym domagali się ustalenia, że aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego bliżej opisanej nieruchomości jest nieuzasadniona. Powodowie byli dotychczas zobowiązani do uiszczania tej opłaty w wysokości 3.000 zł, natomiast po jej wypowiedzeniu opłata ta miała wynosić 8.095 zł.

Pozwana Gmina O. nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 14 września 2009 r. Sąd Rejonowy w O. stwierdził, że od dnia 1 stycznia 2008 r. wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego tej nieruchomości wynosi 5.762,28 zł i oddalił powództwo w pozostałej części.

Od tego wyroku apelację wnieśli obie strony. Pozwana, wskazując, że zaskarża wyrok w części oddalającej powództwo, domagała się jego zmiany i stwierdzenia, że od dnia 1 stycznia 2008 r. wysokość opłaty rocznej wynosi 8.095 zł ewentualnie jego częściowego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, powodowie zaś, zaskarżając wyrok ten w całości, wnieśli o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 24 września 2010 r. Sąd Okręgowy w O. zmienił zaskarżony wyrok i podwyższył wysokość określonej nim opłaty do kwoty 7.327,80 zł, oddalił powództwo i apelację pozwanej w pozostałym zakresie, zaś apelację powodów w całości oraz zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

W zażaleniu na postanowienie o kosztach postępowania apelacyjnego pozwana wniosła o jego zmianę poprzez solidarne zasądzenie od powodów na jej rzecz z tytułu zwrotu kosztów procesu za drugą instancję kwoty 2.563,71 zł. Zarzucając, że rozstrzygnięcie Sądu o wzajemnym zniesieniu kosztów jest wadliwe, skarżąca argumentowała, że wygrała sprawę w znacznej części, a ponadto poniosła znacznie większe koszty postępowania odwoławczego. Wskazała ponadto, że w sprawie sporną kwotę stanowiła różnica pomiędzy kwotą opłaty przed wypowiedzeniem oraz po jego dokonaniu, tj. 5.095,70 zł. Sąd drugiej instancji ostatecznie ustalił wysokość opłaty rocznej na kwotę 7.327,80 zł,

na rzecz pozwanej zasądono zatem 85% spornej kwoty tj. 4.327,80 zł. Na koszty postępowania odwoławczego poniesione przez skarżącą miały się składać: wpis od apelacji w wysokości 117 zł, wynagrodzenie biegłego za sporządzenie opinii w wysokości 1690,81 zł, koszty przejazdu przez niego samochodem prywatnym w wysokości 305,90 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 450 zł - łącznie 2.563,17 zł.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Sąd Okręgowy powołał się na art. 100 k.p.c.; w zdaniu pierwszym tego artykułu przewidziane są dwa możliwe rozstrzygnięcia o kosztach procesu w przypadku częściowego tylko uwzględnienia żądań - wzajemne ich zniesienie albo stosunkowe rozliczenie. Z zaskarżonego orzeczenia wynika, że koszty postępowania odwoławczego zostały wzajemnie zniesione pomiędzy stronami. Zasadniczo do wzajemnego zniesienia kosztów może dojść jedynie wtedy, gdy w wyniku ich rozliczenia okaże się, że koszty przypadające na każdą ze stron w przybliżeniu odpowiadają kwotom, które zostały przez strony faktycznie poniesione. Chociaż sąd, rozstrzygając o kosztach na podstawie art. 100 k.p.c., kieruje się zasadą słuszności i nie ma obowiązku ściśle arytmetycznego ich rozdzielenia, to jednak w każdym przypadku musi koszty te rozliczyć przy uwzględnieniu wyników postępowania. Konieczne jest zatem ustalenie, jakie koszty zostały przez strony w sprawie poniesione, w jakiej proporcji zgłoszone w pozwie (apelacji) żądanie zostało przez sąd uwzględnione oraz określenie, jaka część kosztów powinna przypaść na każdą z nich, konieczna jest także ocena czy i jaka różnica zachodzi pomiędzy wysokością kosztów poniesionych przez strony, a kosztami, które powinny rzeczywiście ponieść. Jedynie w oparciu o tak rozliczone koszty sąd może podjąć decyzję, według jakiej zasady należy o nich orzec.

W sprawie Sąd nie przeprowadził jakiegokolwiek rozliczenia ani nie wskazał motywów, jakimi kierował się przy znoszeniu wzajemnie kosztów pomiędzy stronami, ograniczając się wyłącznie do powołania podstawy prawnej rozstrzygnięcia, tj. art. 100 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem, brak uzasadnienia orzeczenia o kosztach stanowi podstawę jego uchylenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 25 lutego 2010

r., V CZ 7/10, OSNC-ZD 2010, nr D, poz.104, z 19 maja 2010 r., I CZ 10/10, niepubl. i z dnia 10 listopada 2010 r., II CZ 111/10, niepubl.). W tej sytuacji należało ograniczyć się jedynie do stwierdzenia, że w sprawie brak wyraźnych przyczyn, które przemawiałyby za całkowitym zniesieniem kosztów postępowania, które strona pozwana poniosła w znacznie większym rozmiarze.

W szczególności, wzajemne zniesienie kosztów pomiędzy stronami spowodowało, że pozwana została w całości obciążona kosztami przeprowadzonego w postępowaniu apelacyjnym dowodu z opinii biegłego, pomimo że wygrała swoją apelację w przeważającej części, a apelacja powodów została w całości oddalona.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów zażalenia, należy stwierdzić, że skarżąca nieprawidłowo określiła należność za zastępstwo procesowe w postępowaniu odwoławczym. Zważywszy iż ten sam pełnomocnik występował w sprawie w obu instancjach, opłata za zastępstwo przed sądem okręgowym wynosiła 50% stawki minimalnej, a nie - jak wskazano w zażaleniu - 75% tej stawki (§ 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - Dz.U. Nr 163, poz.1349 ze zm.). Wadliwie także pozwana powołała się na proporcję, w jakiej wygrała sprawę, gdyż dla rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego, znaczenie ma jedynie proporcja, w jakiej Sąd uwzględnił zgłoszone przez nią w apelacji żądanie.

Z omówionych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.